

Titulació	Tipus	Curs
Criminologia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Noelia Igareda González

Correu electrònic: noelia.igareda@uab.cat

Equip docent

Lorena del Pilar Garrido Jimenez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es molt recomanable haver cursat alguna assignatura amb continguts en temes de gènere

La docència de l'assignatura s'impartirà tenint en compte la perspectiva dels Objectius de Desenvolupament Sostenible

La docència de la teoria i del seminari serà en castellà.

Objectius

a) Objectius generals d'aprenentatge de coneixements:

L'objectiu d'aquesta assignatura és analitzar els processos a través dels quals es construeixen les relacions de gènere en l'àmbit del sistema de justícia penal. Els objectius són variats: en primer lloc, assenyalar com el coneixement criminològic reproduceix i crea estructures de subalternitat cap a les dones, a través de l'estudi de les escoles tradicionals de pensament criminològic i de les noves teories de criminologia i gènere; en segon lloc, comprendre els mecanismes d'exclusió de gènere que utilitza el sistema penal, que augmenten la selectivitat que li és pròpia i generen una nova exclusió (així en el cas de les presons de dones). En tercer lloc, la perspectiva de gènere aborda com es planteja la resolució de determinats problemes socials que afecten especialment a les dones.

b) Objectius relacionats amb el desenvolupament d'habilitats:

Amb aquesta assignatura es pretén dotar a les i els estudiants d'una nova perspectiva crítica, la perspectiva de gènere, per a l'estudi del sistema penal i de les seves instàncies d'aplicació. Un cop descoberta i apresada l'epistemologia de gènere, aquesta serveix com un nou prisma des d'on mirar els objectes d'estudi, les Teories i pràctiques desenvolupades.

c) Objectius centrats en l'aprenentatge de valors:

Aquesta assignatura contribuirà a l'aprenentatge de valors no sexistes i de respecte a la diversitat de gènere. Tot això aprofundirà en el desenvolupament de la cultura dels drets humans.

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los, de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Fer la intervenció criminològica sobre la base dels valors de la pacificació, la integració social i la prevenció de nous conflictes.
- Redactar un treball acadèmic.
- Reflexionar sobre els fonaments de la criminologia (teòrics, empírics i eticopolítics) i plantejar aquesta dimensió en les anàlisis i les propostes.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar intervencions criminològiques centrades en els criteris de pau, integració i prevenció social.
2. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los, de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
3. Fer propostes d'intervenció criminològica basades en una avaluació i un estudi de necessitats eficaços.
4. Redactar un treball acadèmic.
5. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
6. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
7. Transmetre oralment les idees a una audiència.
8. Treballar de manera autònoma.
9. Treballar en equip i en xarxa.
10. Utilitzar el coneixement científic en l'anàlisi i la resolució de situacions de criminalitat.

Continguts

Programa de l'assignatura "Gènere i criminologia"

1. L'androcentrisme en la criminologia i en l'anàlisi de la delinqüència femenina
 - 1.1. Sexisme i dret penal.
 - 1.2. Sexisme en el pensament al voltant de la qüestió criminal.
 - 1.3. Anàlisi i estereotips sobre la delinqüència femenina.
2. La criminalització de les dones: dones a la presó
 - 2.1 Perspectiva històrica de les presons de dones
 - 2.2. Característiques dels empresonaments femenins.
3. Problemes contemporanis dels empresonaments femenins.

- 3.1. Dones migrants / estrangeres preses
- 3.2. Maternitats i presó
- 3.3. La reinserció de les dones preses.
- 4. Treball sexual, prostitució i tracta.
 - 4.1. Els debats feministes sobre prostitució i treball sexual. Propostes abolicionistes i pro-drets.
 - 4.2. La regulació jurídica de la prostitució. Models prohibicionistes, abolicionistes i reglamentistes.
 - 4.3. Les polítiques públiques sobre tràfic de dones (TEH) i els mecanismes de protecció.
- 5. El control sobre el cos de les dones: el delictes d'avortament
 - 5.1. Reivindicacions feministes de l'avortament. Diferents visions del paper de l'Estat
 - 5.2. Possibles sistemes legals: el sistema d'indicacions. Debat bioètic
 - 5.3. El control simbòlic de la reproducció
- 6. L'assetjament sexual i la violència sexual contra les dones.
 - 6.1. Definició d'assetjament sexual i violència sexual.
 - 6.2. Estratègies jurídiques i socials d'intervencions en casos d'assetjament sexual.
 - 6.3. Violència sexualitat en els conflictes armats
- 7. La prevenció i la seguretat en clau de gènere.
 - 7.1. Sexisme en la conceptualització de la seguretat.
 - 7.2. Guies i planificació de seguretat amb perspectiva de gènere
- 8. Processos específics de criminalització femenina.
 - 8.1. Dones menors i delictes
 - 8.2. Dones i drogues.
 - 8.3. Ciberviolència de gènere
- 9. Eines per al desenvolupament dels drets de les dones enfront dels sistemes penals.
 - 9.1. Els moviments de dones: epistemologies.
 - 9.2. Els drets humans en clau de gènere i el paper de la justícia penal

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica	19,5	0,78	1, 2, 3, 10
Seminari	19,5	0,78	2, 5, 6, 7, 9

Tipus: Autònomes

Treball en grup	25	1	1, 5, 6, 7, 9
Treballs individuals	41	1,64	3, 4, 8

El curs es desenvoluparà a partir de les exposicions teòriques de la professora i els comentari de lectures per part del alumnat.

Cada setmana es comentarà una lectura obligatòria i hi haurà un debat sobre aquesta lectura i les preguntes que prèviament la professora ha indicat. Per a la preparació del debat serà necessari un treball previ en grup.

L'avaluació de la assignatura tindrà en compte la participació en els debats setmanals del alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentaris i participació en l'aula	10%	5	0,2	1, 2, 5, 10
Treball en grup	40%	20	0,8	3, 5, 7, 9, 10
Treballs individuals	50%	20	0,8	1, 3, 4, 6, 8

Normativa assistència

L'alumnat només podrà superar l'assignatura si assisteix a les classes amb un mínim del 80%. La no assistència només pot justificar-se per malaltia o raons similars de força major. Falta d'assistència per raons acadèmiques haurà de ser acceptada amb anterioritat pel professorat.

Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada a classe una vegada aquesta hagi començat, ni la sortida abans de la seva finalització, salvant justificació raonable.

Avaluació:

La participació en els debats setmanals (10% de la nota final)

Durant el curs es realitzarà dos exercicis d'avaluació continuada:

- Un anàlisi de lectura (20% de la nota final)
- Un comentari de notícia (20% de la nota final)

Examen final (50 % de la nota final).

Per tal de aprovar la assignatura i fer mitja amb l'avaluació continuada es imprescindible obtenir al menys un 5 en el examen final.

L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable

Revaluació

El alumnat que no hagi aprovat l'avaluació continuada podrà presentar-se a un examen de revaluació.

Avaluació única

El alumnat que hagi demanat l'avaluació única farà les següents proves el mateix dia del examen final:

Examen final (50 de la nota final)

Anàlisi de lectura (25% de la nota final)

Comentari de notícia (25% de la nota final)

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada

Conductes fraudulentas

Un alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura (0) i perdrà el dret a la recuperació.

Bibliografia

Lectures Obligatòries

1. Maqueda, María Luisa (2020). Trata, prostitución forzada y esclavitud sexual de las mujeres. bases para un debate libre de dogmatismos. Revista de Derecho Penal, 28, 213-223.
2. Heim, Daniela (2019). Feminismos y derecho penal: de las alianzas estratégicas al desarrollo de derechos. Cuestiones Criminales, 2, 167- 177.
3. Almeda, Elisabet (2017). Criminologías feministas, investigación y cárceles de mujeres en España. Papers, 102(2),151-181. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/papers.2334>
4. Bodelón, Encarna (2014). Violencia institucional y violencia de género. Anales de la Cátedra Francisco Suárez, 48, 131-155. <https://doi.org/10.30827/acfs.v48i0.2783>
5. Martínez-Perza, Carmen, Quesada-Arroyo, P., de Miguel-Calvo, Estibaliz, Dzvonkovska, Natalia, & Nieto-Rodríguez, Lucía (2021). Situación de las personas con adicciones en las prisiones españolas. una visión con perspectiva de género. Unión de Asociaciones y Entidades de Atención al Drogodependiente (U N A D) . https://www.unad.org/ARCHIVO/documentos/biblioteca/1676366563_2023_01_16_estudio_prisiones_version_dic
6. Heim, Daniela (2012). Más allá del disenso, los derechos humanos de las mujeres en contextos de prostitución. Derechos y Libertades, 26, 297-327.
7. Navarro, Carmen (2018). El encarcelamiento femenino. Atelier.
8. Gonzalez-Prado, Patricia (2020). Jurisprudencia comparada sobre aborto: cuando los feminismos impregnan el derecho. Cuadernos Electrónicos de Filosofía del Derecho, 42, 135-157. <http://dx.doi.org/10.7203/CEFD.42.16026>

Programari

L'assignatura no necessita programari informàtic

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	11	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt